

POREZNO PRIZNAVANJE GUBITAKA I MANJKOVA TROŠARINSKIH PROIZVODA

1. UVOD

Problematika utvrđivanja i priznavanja gubitaka i manjkova u smislu trošarinskih propisa uređena je:

- člankom 22. stavkom 1. točkom 4. Zakon o trošarinama („Narodne novine“, br. 22/2013, 32/2013 i 81/2013; u daljnjem tekstu: Zakon) i člankom 30. stavkom 2. točkom 5. Zakona, te
- člankom 11. Pravilnika o trošarinama („Narodne novine“, br. 64/2013, 129/2013, 11/2014 i 70/2014; u daljnjem tekstu: Pravilnik),
- relevantnim odlukama Hrvatske gospodarske komore.¹

2. PRAVO NA POREZNO PRIZNAVANJE GUBITAKA I MANJKOVA

Općenito, pravo na porezno priznavanje gubitaka i manjkova imaju trošarinski obveznici koji posluju u sustavu odgode (ovlašteni držatelj trošarinskog skladišta, oslobođeni korisnik trošarinskih proizvoda, registrirani primatelj, povremeno registrirani primatelj i registrirani pošiljatelj).

U tom smislu, pravo na porezno priznavanje gubitaka ili manjkova nema proizvođač trošarinskih proizvoda izvan sustava odgode.

U odnosu na gubitke i manjkove nastale u okviru kretanja trošarinskih proizvoda (na odgovarajući način primjenom relevantnih odredbi) pravo na porezno priznavanje gubitaka i manjkova imaju i primatelj u Republici Hrvatskoj koji prima trošarinske proizvode puštene u potrošnju u drugoj državi članici te kada trošarinski proizvodi stignu na teritorij Republike Hrvatske kod prodaje na daljinu.

U svakom slučaju utvrđivanje gubitaka i manjkova trošarinskih proizvoda uvjetovano je njihovim priznanjem od strane nadležnog carinskog ureda.

3. UTVRĐIVANJE GUBITAKA I MANJKOVA

Neće se smatrati puštanjem u potrošnju potpuno uništenje ili nepovratni gubitak trošarinskih proizvoda nastali **za vrijeme odgode plaćanja trošarine** i pod uvjetom da su priznati od strane nadležnog carinskog ureda:

- za koji se dokaže da se može pripisati nepredviđenim slučajevima ili višoj sili,

¹ Odluke Hrvatske gospodarske komore objavljene su u Narodnim novinama i na internetskim stranicama Carinske uprave.

- za koji se dokaže da su neodvojivo povezani sa svojstvima proizvoda tijekom proizvodnje, skladištenja i prijevoza trošarinskih proizvoda.

Proizvodi se smatraju potpuno uništenim ili nepovratno izgubljenim kada ih više nije moguće koristiti kao trošarinske proizvode.

U tom smislu, trošarinski obveznici oslobođeni su plaćanja trošarine:

- za utvrđene gubitke ili manjkove trošarinskih proizvoda za koje se dokaže da se mogu pripisati nepredviđenim slučajevima ili višoj sili, te
- za utvrđene gubitke ili manjkove trošarinskih proizvoda za koje se dokaže da su neodvojivo povezani sa svojstvima proizvoda nastalim tijekom proizvodnje, skladištenja i prijevoza i ako su priznati od strane nadležnog carinskog ureda te se, dakle, ti manjkovi smatraju porezno priznatim gubitkom ili manjkom kada su nastali:
 - u procesu proizvodnje (tehnoški manjak) tijekom poslovne godine,
 - tijekom skladištenja i prijevoza proizvoda koji s obzirom na osobine proizvoda nastaju kaliranjem, lomom, kvarom ili rastepom, a porezna osnovica za obračunavanje je oporeziva i neoporeziva otpremljena količina trošarinskih proizvoda tijekom poslovne godine.

4. VISINA DO KOJE SE POREZNO PRIZNAJU GUBITCI I MANJKOVI

Gubici ili manjkovi trošarinskih proizvoda nastali uslijed nepredviđenog slučaja ili više sile, osim provalne krađe, priznaju se:

- do visine utvrđene očevidnikom nadležnog tijela za procjenu šteta.

Gubici ili manjkovi trošarinskih proizvoda neodvojivo povezani sa svojstvima proizvoda nastalim tijekom proizvodnje, skladištenja i prijevoza smatraju se porezno priznatim gubitkom ili manjkom najviše do:

- visine utvrđene posebnim propisima ili na temelju tehničkih propisa koji vrijede za pojedinu vrstu trošarinskih proizvoda ili drugih dokumenata sastavljenih temeljem jednog od europskih standarda.

U bitnome se radi o važećim relevantnim odlukama Hrvatske gospodarske komore re o dopuštenim gubicima i manjkovima koji ne podliježu oporezivanju.²

² Odluke Hrvatske gospodarske komore objavljene su u Narodnim novinama i na internetskim stranicama Carinske uprave.

5. POSTUPAK UTVRĐIVANJA GUBITAKA I MANJKOVA TROŠARINSKIH PROIZVODA

Gubici ili manjkovi trošarinskih proizvoda tijekom koji su nastali tijekom skladištenja i prijevoza proizvoda (tzv. skladišno – transportni gubitci) mogu se utvrđivati:

- neposredno nakon nastajanja,
- godišnjim popisom (inventurom) zaliha proizvoda ili u kraćim rokovima ako se provodi popis zaliha proizvoda i tijekom poslovne godine.

U svakom slučaju, gubitke ili manjkove (neovisno o kojoj vrsti gubitaka ili manjaka se radi) utvrđuje trošarinski obveznik i o tome sastavlja zapisnik kojeg je obvezan dostaviti nadležnom carinskom uredu u roku od 5 dana od sastavljanja te prikazati u mjesečnom izvješću za mjesec kada je utvrđen.

6. OSTALO

Od plaćanja trošarine oslobođeni su trošarinski proizvodi koje ovlaštenu držatelj trošarinskog skladišta i oslobođeni korisnik:

- koriste kao uzorke za analizu za probnu proizvodnju, odnosno za kontrolu kvalitete proizvoda u svrhu utvrđivanja i provjere sastava, svojstava, kvalitete ili drugih karakteristika proizvoda,
- koriste za znanstvene svrhe radi pridobivanja podataka bitnih za industrijska ili komercijalna istraživanja u količinama propisanim posebnim propisima,
- unište pod carinskim nadzorom, a što se ne može izvršiti bez prisustvovanja ovlaštenog službenika nadležnog carinskog ureda.

O namjeri uništenja trošarinskih proizvoda ovlaštenu držatelj trošarinskog skladišta i oslobođeni korisnik dužni su prethodno nadležnom carinskom uredu podnijeti prijavu za uništenje u pisanom obliku.

Nakon provedenog uništenja ovlaštenu službenik nadležnog carinskog ureda mora sastaviti bilješku/zapisnik u dva primjerka u kojemu navodi razloge uništenja trošarinskih proizvoda, te jedan primjerak istoga uručuje ovlaštenom držatelju trošarinskog skladišta i oslobođenom korisniku, a izvornik pohranjuje u carinskom uredu.

Carinska uprava, Središnji ured može na posebni zahtjev trošarinskom obvezniku i drugim pravnim i fizičkim osobama koje prodaju označena plinska ulja rješenjem odobriti korištenje označenog plinskog ulja uz oslobođenje od plaćanja trošarine u svrhu provedbe kontrole kvalitete prema posebnim propisima. To rješenje se dostavlja i osobi koja pruža usluge podrške sustavu za nadzor potrošnje označenog plinskog ulja radi usklađivanja evidencija o potrošnji.